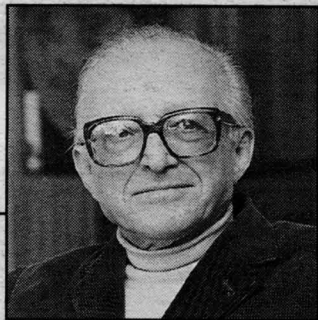

EL DAVANTAL DE PERE CALDERS

Toquem i
toquem

Cap a les darreries del proppassat mes d'abril, el consell general del Bundesbank (banc central alemany), va decidir abaixar el preu del diner. No és que jo no sàpiga (poc més o menys) de què es tracta, però cada vegada que un dels poderosos adopta una mesura d'aquesta mena, la notícia em sobta: redactada tal com apareix als diaris, em sembla poc seriosa. Tinc la idea, antiquada i en trànsit de trair-me, que el preu del diner és el que figura a la moneda, metàl·lica o de paper. Allò que se'n diu el seu valor facial.

No m'imagino entaular regateigs amb els caixers de les entitats bancàries, com si em trobés en una parada dels Encants comprant-me una camisa. O com si, en cobrar un xec, jo em fes fort al·legant que al banc o a la caixa que hi ha una o dues cantonades més enllà, em donen 1.100 pessetes per cada miler que figura al taló. O protestant perquè només me'n volen donar nou-centes per cada mil.

Em ve a la memòria (i convido al desvelament de memòries alienes) la coneguda anècdota protagonitzada per en Santiago Rusiñol i en Ramon Casas, durant el seu llegendari viatge amb carro a través de Catalunya. Conten que un dels números que s'havien proposat d'interpretar consistia a desplegar una manta a terra a la plaça principal de cada poble, i escampaven damunt la roba unes quantes monedes de duro, d'aquelles que eren de plata de llei i d'un diàmetre i un pes que foradaven butxaques. Tot seguit, amb veu de mercaders ambulants, cridaven: "Duros a quatre pessetes! Aproveiteu la ganga!" Els pagesos s'aturaven un moment davant la parada, somreien amb murrieria i passaven de llarg. Tenien el punt de no deixar-se ensarronar fàcilment i veien d'una hora lluny que allò era una enganyifa.

Perquè es vegi que els temps eren molt diferents dels d'ara, pels volts d'aquella època tingué lloc una falsificació de monedes de duro que va commocionar el país. Quan algú s'adonava que l'havien estafat, s'estirava els cabells i procurava desprendre's de seguida del

cos del delictes. Amb imprudència i precipitació, perquè els experts no van trigar a adonar-se que els duros il·legals contenien més plata pura que no pas els encunyats per encàrrec del Banc d'Espanya. Venuts a pes, valien més de cinc pessetes, un punt a favor de l'honradesa latent, larvada, dels falsificadors.

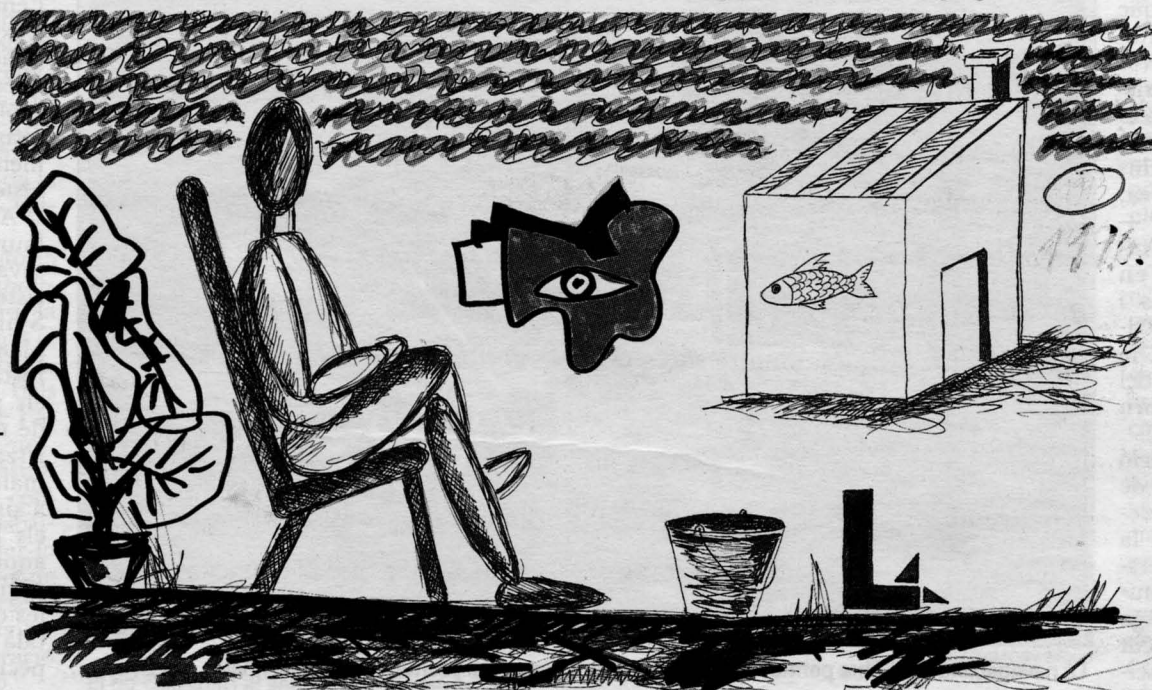
Fa pocs dies, vaig tenir ocasió de fer una passejada pel carrer del Call, sense presses, perquè a causa d'un sentit de la puntualitat mal entès, sempre arribo abans d'hora a les cites. Em vaig entretenir mirant els aparadors de les botigues de numismàtica, amb el resultat d'un pas enrere en el temps d'aquells que deixen marca: diverses vitrines exhibien paneres

amb duros de plata, amb les efigies d'Alfons XIII quan era nen, amb el perfil d'Amadeu de Savoia i amb el símbol —gairebé republicà— del govern provisional... L'estat de conservació de les peces era variat. N'hi havia de deteriorades (de tant dringar damunt marbres) i d'altres en un estat molt acceptable, potser, dic jo, perquè havien anat a parar a mans de gent estalviadora, d'aquella que en temps remots guardava els cabals sota una rajola. Les peces ben conservades es venen, de moment, a mil pessetes cada una; les que no ho són tant, valen una mica menys. Si ho haguessin pogut preveure, els pagesos sorneguers que desconfiaren d'en Rusiñol i d'en Casas! Els seus hereus podrien ésser, actualment, gent de possibles.

Amb la qüestió de les polítiques bancàries i monetàries mai no se'n sap prou, llevat dels experts en aquests rams tan enrevessats. Referint-se als bancs, Bernard Shaw va dir dues coses que trobo definitives. Una d'elles, és que els bancs són uns organismes que et deixen un paraigua quan fa bon temps, i t'exigeixen que els el tornis quan plou. L'altra, afirma que els bancs et deixen diners si pots demostrar que no els necessites.

En definitiva, i provant de lligar tot el que acabo de dir, temo que això del diner barat ho pagarem car.

Pere Calders

FRANCESC VILADOT